

володіють принципом збереження об'єктів. Проте ця теорія не поширюється на розумово відсталих дітей, адже їх розвиток мислення відстає від норми. Порівнюючи ці результати з результатами дослідника Ж. Піаже, можна припустити, що діти з розумовою відсталістю виконали завдання на рівні дітей 4-6 років. Адже саме в цьому віці діти найчастіше не володіють принципом збереження об'єктів.

Отримані результати дослідження можуть бути використані у роботі дефектологів та психологів, які працюють з дітьми з розумовою відсталістю. Також дані про особливості процесу мислення можна використати для методичних рекомендацій щодо покращення навчального процесу у роботі з молодшими школярами.

Список використаних джерел

1. Піаже Ж.: теория, эксперименты, дискуссии. – М. : Гардаринки, 2001. – 624 с.
2. Розвиток пізнавальних процесів дитини / Упоряд. : С. Максименко, В. Маценко, О. Главник. – К. : Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.
3. Рубинштейн С. Я. Психология умственно отсталого школьника. – М. : Просвещение, 1986. – 170 с.

ВПЛИВ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ ПСИХОЛОГА НА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМУНІКАТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Ковтун Валентина

студентка 45 групи

соціально-психологічного факультету

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри соціальної

та практичної психології **Л.О. Котлова**

Спілкування супроводжує нас кожен день, тому є невід'ємною частиною людського життя. У підлітковому віці, як зазначав Д.Б.Ельконін, провідною діяльністю є спілкування з ровесниками. В цей період активно відбувається процес знаходження спільної мови з однолітками, підлітки обирають для себе друзів. Саме на початку підліткового віку діяльність спілкування, свідоме експериментування з власними відносинами до інших людей виділяються в самостійну область життя. Якщо підліток в цей момент не може знайти своє

місце серед оточуючих, то він «виходить» психологічно з цього кола, іноді і в буквальному сенсі. В цей період підлітки ідентифікують себе з іншими, відбувається особистісне самоствердження. Тому цей етап життя є дуже важливим і розуміння цього допомагає людині вдосконалювати власне Я.

Питанням комунікативної компетентності займалися такі вітчизняні вчені як О.Локшина, О.Пометун, О.Савченко, І.Єрмаков та зарубіжні - В.Я.Ляудіс, А.М.Матюшкіна, А.Я.Пономарьова, В.Краєвський, Ю.Жуков тощо, які виділяли два типи спілкування, котрі відносяться до діяльності: продуктивне і репродуктивне. Загалом О.В.Касьянова визначає компетентність як здатність і готовність особистості вирішувати життєві проблеми, що ґрунтуються на знаннях і досвіді, цінностях, які набуті завдяки навчанню і вихованню. Підлітковий вік – період переходу від дитинства до дорослості. Зазвичай він співвідноситься з такими хронологічними межами: з 10-11 до 14-15 років. Прагнення в підлітковому віці зайняти відповідну позицію в групі однолітків супроводжується підвищеною конформністю до норм поведінки і цінностей референтної групи, що нерідко небезпечно у випадку приєднання до асоціальних спільнот.

Дослідження рівня комунікативної компетентності проводилось за допомогою тесту-опитувальника самоствердження (Століна В.В., Пантелєєва С.Р.) 1985, соціометричної діагностичної процедури, розробленої Дж.Морено. Для підвищення рівня комунікативної компетентності було використано власне нами розроблену тренінгову програму. Порівняльний аналіз забезпечувався за допомогою методу статистичної обробки даних – оцінювання достовірності значень за t-критерієм Стюдента.

Проведення тренінгу дозволило продемонструвати основні можливості корекційно-розвивальної роботи психолога, яка спрямовані на те, аби розвивати комунікативні компетентності. Після чого нами було проведено повторне дослідження за допомогою методики самоствердження (Століна В.В., Пантелєєва С.Р.).

Порівняльний аналіз результатів попереднього та повторного дослідження проводився за допомогою математичної статистики, а саме - t-критерієм Стюдента для незалежних вибірок (рис.1).

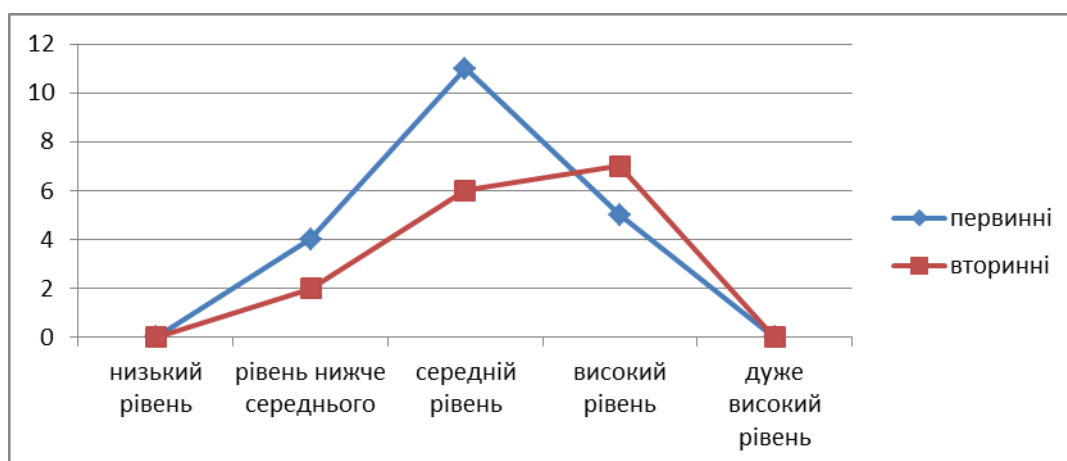

Рис. 1. Порівняльний аналіз рівня розвитку комунікативної компетентності учнів 8 класу до та після впливу

В результаті обробки попередніх і повторних даних вдалося з'ясувати, що корекційно-розвивальна програма дійсно сприяє підвищенню рівня комунікативності підлітків оскільки зміни в попередніх та повторних зрізах числових показників відбулися. Аналіз статистичної обробки даних за кожною шкалою окремо дає можливість говорити про дійсні зміни з позитивним знаком.

Список використаних джерел

1. Бодалев А.А. Психология общения, - М.: Изд-во «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МОДЭК», 1996. – 256 с.
2. Вачков, И.В. Основы технологии группового тренинга. Учебное пособие. – М: Издательство "Ось-89", 1999. – 176 с.
3. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Раценников П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 104 с.

ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕНЬ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК ПРО ІДЕАЛЬНОГО КЕРІВНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ

Котлова Людмила

кандидат психологічних наук, доцент

Гарбовська Інна

студентка 4 курсу, соціально-психологічного факультету

Суспільство включає різні сфери життєдіяльності, які однаковою мірою є важливими для людини. Значну роль відіграє сфера виробництва (економічна). Одним із найголовніших чинників успіху даної сфери є продуктивність праці. Одним із найважливіших